

SOSYAL POLİTİKA
KURAM, TARİH VE GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör:

Doç. Dr. Umut AŞKIN

SOSYAL POLİTİKA

KURAM, TARİH VE GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör:

Doç. Dr. Umur AŞKIN

Yazarlar:

Osman Murat ÇETİN - Düriye TOPRAK - Abdurrahman KESKİN - Emre EZİN
Serkan ÇELİK - Umur AŞKIN - Abdullah ÖNAL

E-ISBN: 978-625-382-175-3

DOI: 10.54637/vizetek.9786253821753

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap elektronik ortamda yayımlanmaktadır.
Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Tasarımcısı / Koordinatörü: Seda AYGÜN

Kapak Tasarımı: Abdulkadir EMİROĞLU

Dizgi & Mizanpaj: Zeynep ERTUĞRUL

Yayın Tarihi: Aralık, 2025

Materyal Türü: Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

Elektronik Yayın Formatı: PDF

Elektronik Yayın Tipi: Adobe Ebook Reader

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizeteki yayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

SOSYAL POLİTİKA
KURAM, TARİH VE GÜNCEL TARTIŞMALAR

Editör:

Doç. Dr. Umur AŞKIN

ÖN SÖZ

Modern toplumların temel yapı taşlarından biri olan sosyal politika, bireylerin yaşam kalitesini artırmak, toplumsal eşitsizlikleri azaltmak ve sosyal barışı güçlendirmek amacıyla yürütülen kamusal politika ve uygulamaların bütünüdür. Elinizdeki **“SOSYAL POLİTİKA: KURAM, TARİH VE GÜNCEL TARTIŞMALAR”** başlıklı bu derleme çalışma, sosyal politikanın **kuramsal zeminini, tarihsel evrimini ve günümüzün kritik tartışma alanlarını** çok boyutlu bir perspektifle ele alarak alana kapsamlı bir katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Küreselleşme, dijitalleşme, iklim krizi ve artan gelir eşitsizlikleri gibi yeni sosyal risklerin belirleyici olduğu bir dönemde, sosyal politikanın kapsamı ve işlevi sürekli bir dönüşüm içindedir. Bu kitap, tam da bu dinamik ortamda, sosyal politika disiplininin temel direklerini yeniden gözden geçirmeyi ve güncel sorunlara yönelik analitik çerçeveler sunmayı hedeflemektedir.

Kitap, sosyal politikanın temel kavramlarından başlayarak, Türkiye'deki kurumsal yapıya ve uluslararası düzeydeki güncel tartışmalara uzanan yedi farklı makaleden oluşmaktadır. Makaleler, üç ana tema etrafında gruplandırılabilir:

I. Kavramsal ve Tarihsel Temeller

Kitabın ilk bölümü, sosyal politikanın kavramsal ve tarihsel zeminini sağlamlaştırmaktadır. **Osman Murat Çetin**'in kaleme aldığı **“Sosyal Politikanın Kavramsal Çerçevesi”** başlıklı makale, sosyal politikanın etimolojik kökenlerinden başlayarak, kavramın dar ve geniş anlamdaki yorumlarını karşılaştırmalı olarak sunmakta ve disiplinler arası niteliğini ortaya koymaktadır. Bu makale, kitabın ilerleyen kısımlarında ele alınacak kuramsal tartışmalar için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Bu temelin üzerine inşa edilen **Düriye Toprak**'ın **“Sosyal Politikanın Tarihsel Gelişimi Çerçevesinde Refah Devleti Kuramları”** başlıklı çalışması, refah devletini modern kapitalist toplumlarda piyasa mekanizmasının ürettiği sosyal riskleri telafi etmeye yönelik kurumsal bir yapı olarak tanımlamaktadır. Makale, refah devletinin tarihsel gelişimini dört ana dönemde inceleyerek, sosyal politika rejimleri aracılığıyla yeniden yapılandırılan bu kurumsal formun dönüşümünü analiz etmektedir. Ayrıca, Esping-Andersen'in refah

rejimleri tipolojisi gibi sınıflandırma yaklaşımlarını tartışmaya açarak, refah devletlerinin toplumsal tabakalaşma üzerindeki etkilerini incelemektedir.

II. Türkiye Bağlamında Kurumsal Yapı ve Uygulamalar

Kitabın ikinci ana teması, sosyal politikanın Türkiye’deki kurumsal yapısını ve uygulamalarını mercek altına almaktadır. Abdurrahman Keskin’in **“Türkiye’de Sosyal Devlet Bağlamında Sosyal Güvenlik”** başlıklı makalesi, sosyal devlet anlayışının gelişimini ve sosyal güvenlik sisteminin tarihsel evrimini kapsamlı bir şekilde incelemektedir. Osmanlı’daki geleneksel dayanışma pratiklerinden başlayarak, Cumhuriyet dönemi sosyal sigortalarının oluşumunu ve 1980 sonrası neoliberal politikaların etkilerini tarihsel bir perspektifle ele almaktadır.

Bu temayı tamamlayan **Emre Ezin ve Osman Murat Çetin** imzalı **“Sosyal Politikanın Yerelleşmesi Bağlamında Sosyal Belediyecilik: Kuramsal Bir İnceleme”** başlıklı çalışma, sosyal politikanın merkezîyetçi yapısından yerel yönetimlerin aktif rol üstlendiği çok katmanlı bir yönetim sürecine evrilişini kuramsal bir çerçevede ele almaktadır. Yazarlar, sosyal belediyeciliği, sosyal devlet ilkesinin yerel düzeydeki en somut tezahürü ve tamamlayıcısı olarak tanımlayarak, geleneksel altyapı hizmetlerinin ötesine geçen çok boyutlu bir yönetim modeli olarak incelemektedirler.

III. Güncel Tartışmalar ve Yeni Sosyal Riskler

Kitabın son bölümü, sosyal politika disiplininin en güncel ve kritik tartışma alanlarına odaklanmaktadır. **Serkan Çelik**’in **“Gıda Yoksulluğu ve Gıda Güvencesi Kavramlarına Sosyal Politika Gözlüğüyle Bakmak: 5N1K ve Çözüm Önerileri”** başlıklı makalesi, yoksulluk olgusunun güncel bir boyutu olan gıda yoksulluğunu, sosyal adaletsizliğin şekillendirdiği yapısal ve politik bir sorun olarak ele almaktadır. Yazar, gıdaya erişimin bir sosyal hak olarak ele alınması gerektiğini savunarak, politika yapıcılara yönelik somut çözüm önerileri sunmaktadır.

Umur Aşkın’ın **“Babalığın Sosyal Politika Literatüründeki Kavramsallaştırılması: Ataerkil Varsayımlar ve Dönüşen Roller”** başlıklı çalışması, sosyal politika ve aile literatüründe köklü bir dönüşüm geçiren babalık kavramını mercek altına almaktadır. Makale, geleneksel “erkek ekmek kazanan modeli”nden “ilgili baba” ve “bakım veren baba” gibi yeni rollere geçişi, ataerkil varsayımlar ve toplumsal cinsiyet rejimleri bağlamında eleştirel bir biçimde analiz etmektedir.

Son olarak, **Abdullah Önal**’ın “**Siyasal ve Ekonomik Bir Çözüm Olarak Evrensel Temel Gelir**” başlıklı makale, evrensel temel gelir (ETG) kavramının siyasal ve ekonomik bir çözüm olarak potansiyelini derinlemesine incelemektedir. Çalışma, ETG’nin koşulsuz, bireysel ve evrensel olma gibi temel özelliklerini vurgulayarak, bu politika aracının yoksulluğun giderilmesinde, adalet duygusunun gözetilmesinde ve hak temelli bir sosyal politika anlayışının kurumsallaşmasında taşıdığı potansiyeli tartışmaktadır.

Bu derleme, sosyal politika alanında çalışan akademisyenler, öğrenciler, politika yapıcılar ve konuya ilgi duyan tüm okuyucular için bir başvuru kaynağı olmayı hedeflemektedir. Kitabın, sosyal politikanın karmaşık ve dinamik yapısını anlamaya yönelik entelektüel çabaya önemli bir katkı sunacağına inanıyoruz.

Doç. Dr. Umur AŞKIN

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKANIN KAVRAMSAL ÇERÇEVESİ	1
<i>Osman Murat ÇETİN</i>	

2. BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKANIN TARİHSEL GELİŞİMİ ÇERÇEVESİNDE REFAH DEVLETİ KURAMLARI	36
<i>Düriye TOPRAK</i>	

3. BÖLÜM

TÜRKİYE'DE SOSYAL DEVLET BAĞLAMINDA SOSYAL GÜVENLİK.....	89
<i>Abdurrahman KESKİN</i>	

4. BÖLÜM

SOSYAL POLİTİKANIN YERELLEŞMESİ BAĞLAMINDA SOSYAL BELEDİYECİLİK: KURAMSAL BİR İNCELEME	124
<i>Emre EZİN</i>	
<i>Osman Murat ÇETİN</i>	

5. BÖLÜM

GIDA YOKSULLUĞU VE GIDA GÜVENCESİ KAVRAMLARINA SOSYAL POLİTİKA GÖZLÜĞÜYLE BAKMAK: 5N1K VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	144
<i>Serkan ÇELİK</i>	

6.BÖLÜM

BABALIĞIN SOSYAL POLİTİKA LİTERATÜRÜNDEKİ KAVRAMSALLAŞTIRILMASI: ATAERKİL VARSAYIMLAR VE DÖNÜŞEN ROLLER	174
<i>Umur AŞKIN</i>	

7. BÖLÜM

SİYASAL VE EKONOMİK BİR ÇÖZÜM OLARAK EVRENSEL TEMEL GELİR	220
<i>Abdullah ÖNAL</i>	